
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

ההיסטוריה של מערכת השיפוט הישראלית - 62881

תאריך עדכון אחרון 10-08-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: משפטים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר נתן ברון

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Nathan.Brun@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הסמינר הוא סמינר שעיקרו מחקר "בשטח", בארכיונים, על ידי ראיונות וכו' לשם עבודה סמינריונית מקיפה על דמות או עלח פרשיה בהיסטוריה של מערכת השיפוט בארץ ישראל

מטרות הקורס:

ללמד את הסטודנטים את תולדות מערכת השיפוט הישראלית מתום התקופה העותמאנית עד השנים הראשונות למדינה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. בין שאר היכולות שיירכשו בסמינר:
לחקור באופן עצמאי בארכיונים ציבוריים ופרטיים על מנת לגלות פרשיות מן ההיסטוריה של מערכת השיפוט בארץ ישראל.
2. לגבש עמדות ותובנות אינטליגנטיות בקשר לתופעות שונות בהיסטוריה של מערכת השיפוט.
3. לכתוב עבודה/מאמר/נייר אקדמי מסודר ומאורגן כראוי על נושאים היסטוריים-משפטיים.
4. להגן על העבודה בפני קהל.

דרישות נוכחות (%) :

מלאה. שלוש העדרויות הן עילה לטיפול משמעותי

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות - ובעיקר דיון על דיווחי הסטודנטים בעקבות מחקריהם - וכמובן בעקבות הרפראטים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

הרשימה כוללת עשרות נושאים שונים, העוסקים כולם בהתרחשויות בתוך:

1. מערכת השיפוט העותמאנית בארץ ישראל.
2. מערכת השיפוט המנדטורית בארץ ישראל.
3. מערכת השיפוט בשנים הראשונות של מדינת ישראל

חומר חובה לקריאה:

ספרים בעברית

אולשן, יצחק, דין ודברים, זכרונות (ירושלים, שוקן, תשל"ח-1978).

בונדי, רות, פליקס, פנחס רוזן וזמנו (תל-אביב, זמורה-ביתן, תש"ן-1990).

בן-אריה, יהושע (עורך), ירושלים בתקופת המנדט, העשייה והמורשת (ירושלים, יד בן-צבי, תשס"ג-2003).

ברון, נתן, שופטים ומשפטים בארץ ישראל, בין קושטא לירושלים 1900–1930 (ירושלים, מאגנס, 2008).

ברק, אהרן ואח' (עורכים), ספר שמגר, כרך א', סיפור חיים (תל-אביב, המשפט, 2003).

גוטוין, דניאל, ומנחם מאוטנר (עורכים), משפט והיסטוריה (ירושלים, מרכז שזר, תשנ"ט).

גינזבורג, קרלו, הגבינה והתולעים, עולמו של טוחן בן המאה השש-עשרה (מאיטלקית: אורה אייל, ירושלים, כרמל, 2005).

דיוויס, נטלי זימון, שובו של מרטן גר (תל-אביב, חרגול, 2001).

חריס, רון, עורך, ליד ערש המשפט, ספר חיים צדוק (ירושלים, המכון הישראלי לדמוקרטיה, 2002).

חשין, דוד ואח' (עורכים), בית המשפט, חמישים שנות שפיטה בישראל (ירושלים, הנהלת בתי המשפט, תשנ"ט-1999).

טבת, שבת, רצח ארלוזורוב (ירושלים, שוקן, תשמ"ב-1982).

כהן, אמנון ואח', יהודים בבית המשפט המוסלמי - חברה, כלכלה וארגון קהילתי בירושלים העות'מאנית (3 כרכים, ירושלים, יד בן-צבי, תשס"ג-תשנ"ג).

כהן, חיים ה', מבוא אישי, אוטוביוגרפיה / פתח דבר: יצחק זמיר; אחרית דבר: מיכל זמורה-כהן (תל-אביב, זמורה-ביתן, דביר, 2005).

להב, פנינה, ישראל במשפט, שמעון אגרנט והמאה הציונית (תל-אביב, עם עובד, 1999).

לויצקי, נעמי, כבודו, אהרן ברק, ביוגרפיה (ירושלים, כתר, 2001).

לזר, הדרה, המנדטורים, ארץ-ישראל 1940-1948 (ירושלים, כתר, 1990).

ליסק, משה, האליטות של הישוב היהודי בארץ ישראל בתקופת המנדט (תל-אביב, עם עובד, 1981).

מלחי, אליעזר, תולדות המשפט בארץ-ישראל, מבוא היסטורי למשפט במדינת ישראל (מהדורה שניה, תל-אביב, הוצאת "דינים", תשי"ג-1952).

מקובר, רחלה, שלטון ומנהל בארץ-ישראל 1917 - 1925 (ירושלים, יד בן-צבי, תשמ"ח-1988).

פרומקין, גד, דרך שופט בירושלים (תל-אביב, דביר, 1955).

קסאן, שלום, עורך, פסקים נבחרים של גד פרומקין, שופט בבית המשפט העליון לארץ-ישראל (תל-אביב, צ'צ'יק, 1962).

ראובני, יעקב, ממשל המנדט בארץ-ישראל 1920-1948 (רמת-גן, אוניברסיטת בר-אילן, תשנ"ג-1993).

רובינשטיין, אליקים, שופטי ארץ, לראשיתו ודמותו של בית המשפט העליון בישראל (ירושלים ותל-אביב, שוקן, תשמ"א-1981).

רוזנטל, רוביק (עורך), כפר קאסם: אירועים ומיתוס (תל-אביב, הקיבוץ המאוחד, 2000).

שטרסמן גבריאל, המערוך, פרשת הרצח של מלה מלבסקי, (תל-אביב, כנרת, 1987).

שטרסמן, גבריאל, עוטי הגלימה, תולדות עריכת הדין בארץ-ישראל (תל-אביב, לשכת עורכי הדין, 1985).

ששר, מיכאל, חיים כהן, שופט עליון, (ירושלים, כתר, 1990).

תמיר, שמואל, בן הארץ הזאת (2 כרכים, תל-אביב, זמורה-ביתן, 2002).

מאמרים בעברית

בילסקי, ליאורה ואנאלו ורבין, "העסק של רוטשטיין: נחום גוטמן, מיתולוגיה מקומית ונסיון האונס הראשון בתל-אביב", עיוני משפט כ"ו (תשס"ג), עמ' 351.

ברון, נתן, "הכבוד האבוד של השופט העליון: פרשת אי-מינויו של השופט גד פרומקין לבית המשפט העליון", חלק א': קתדרה 101 (תשס"א), עמ' 151; חלק ב': קתדרה 102 (תשס"א), עמ' 159.

ברון, נתן, "פרשת 'מסמך השופטים החסוי': מבט נוסף על הקמת מערכת השיפוט הישראלית בשנת תש"ח (1948)", קתדרה 115, עמ' 195.

ברון, נתן, "שופט במצוקה: פרשת מינויו של שניאור זלמן חשין לבית המשפט העליון בשנת תש"ח",

זמנים רבעון להיסטוריה 93, (חורף 2006), עמ' 82
 ברון, נתן, "הטוב בנציבים" מול 'שונא היהודים' - הסכסוך הגדול בין הנציב העליון ווקופ וזקן השופטים
 מקדונל על רקע 'הריסות יפו', מחקרי משפט כ"ה, 2009, עמ' 285.
 יזבק, מחמוד, "יהודים נשפטים בבית הדין המוסלמי של חיפה בשלהי השלטון העות'מאני: עיונים
 בהליכים משפטיים ומשמעויותיהם החברתיות", בתוך: גוטוין ומאוטנר, משפט והיסטוריה, לעיל, עמ'
 147.
 להב, פנינה, "העוז והמשרה - בית המשפט העליון בעשור הראשון לקיומו", עיוני משפט י"ד (תשמ"ט)
 עמ' 479.
 לחובסקי, אסף, "בין שני עולמות - מורשת המשפט המנדטורי במדינת ישראל בראשיתה", בתוך: בן
 אריה, ירושלים בתקופת המנדט, לעיל, בעמ' 253.
 לחובסקי, אסף, "בין 'מנדט' ל'מדינה': על חלוקת ההיסטוריה של המשפט הישראלי לתקופות",
 משפטים כ"ט (תשנ"ט), עמ' 689.
 לחובסקי, אסף, "תדמיות קולוניאליות ומשפט אנגלי בבית המשפט העליון של ארץ ישראל
 המנדטורית", זמנים 56 (1996), עמ' 89.
 קידר, ניר, "בן-גוריון והמאבק למינוי שופט ממוצא ספרדי לבית המשפט העליון", מחקרי משפט י"ט
 (תשס"ג), עמ' 515.
 קרפ, יהודית, "המועצה המשפטית - ראשית עלילות חקיקה", בתוך: ברק, אהרן וטניה שפניץ, עורכים,
 ספר אורי ידין, כך א' (ירושלים, בורסי, תש"ן-1990), עמ' 209.
 שחר, יורם, "מקורותיה של פקודת החוק הפלילי", עיוני משפט ז' (תשל"ט), עמ' 75.
 שחר, יורם, "הטיטוטות המוקדמות של הכרזת העצמאות", עיוני משפט כ"ו (תשס"ג), עמ' 523.
 שקד, מיכל, "ההיסטוריה בבית המשפט ובית המשפט בהיסטוריה - פסקי הדין במשפט קסטנר
 והנרטיבים של הזיכרון", אלפיים 20 (תש"ס), עמ' 36.

ספרי עזר

אליאב, בנימין, עורך, היישוב בימי הבית הלאומי (ירושלים, כתר, 1976).
 תדהר, דוד, אנציקלופדיה לחלוצי הישוב ובניו (י"ט כרכים, תל-אביב, הוצאת המחבר, מ-1947).

ספרים באנגלית

Bentwich Norman & Helen, *Mandate Memories, 1918-1948*, 1994.
 Harris, Ron, Alexandre Kedar, Pnina Lahav & Assaf Likhovski, Ed., *The History of
 Law in a Multi-Cultural Society - Israel 1917-1967*, (Dartmouth, Ashgate, 2002).
 Kolinsky, Martin, *Law, Order and Riots in Mandatory Palestine* (London, St. Martin,
 1993)
 Samuel, Horace B., *Unholy Memories From the Holy Land* (London, Hogarth Press,
 1930),
 Wasserstein Bernard, *The British in Palestine, The Mandatory Government and the
 Arab-Jewish Conflict*, 1991.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
 מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %
השתתפות 30 %
הגשת עבודה 70 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: